

הַלְבוֹת מַעֲשֵׂה הַקִּרְבָּנוֹת פָּרָק ו

א. מִצּוֹת עֲשֵׂה לַעֲשׂוֹת הַחֲטָאוֹת, כְּמִצּוֹת הָאֻמּוֹרָה בַּתּוֹרָה. וְכִיצַד מַעֲשֵׂה חֲטָאת הַנֶּאֱכָלֶת: שׁוֹחֵט וְנוֹתֵן הַדֵּם, כְּמוֹ שְׂבָאֲרָנוּ. וּמִפְּשִׁיטָה, וּמִפְּרִישׁ הָאֻמּוֹרִין, וּמוֹלֶחֶן, וְזוֹרֵקֵן עַל גְּבִי הָאֲשִׁים; וְאִם רָצָה לִתֵּן אֶת הָאֻמּוֹרִין בְּכָלִי כְּשִׁמּוּלִיכֵן לַמִּזְבֵּחַ, נוֹתֵן. וְשָׂאֵר בַּשָּׂרָה, נֹאכָל לְזִכְרֵי כְּהֵנָה.

ב. וְכִיצַד מַעֲשֵׂה חֲטָאוֹת הַנִּשְׂרָפוֹת: שׁוֹחֵט וְזוֹרֵק הַדֵּם שְׁלֵהֶם, כְּמוֹ שְׂבָאֲרָנוּ; וְאַחֵר כֶּךָ קוֹרְעֵן, וּמוֹצִיא הָאֻמּוֹרִין, וְנוֹתֵן אוֹתָן בְּכָלִי, וּמוֹלֶחֶן, וְזוֹרֵקֵן עַל גְּבִי הָאֲשִׁים. וּמוֹצִיא שְׂאֲרֵיתָן חוּץ לָעִיר, וּמִנְתַּחֲיֵן אוֹתָן שֵׁם כְּנֶתְחֵי הָעוֹלָה בְּעוֹרֵן; וְשׁוֹרְפִין אוֹתָן שֵׁם, בְּבֵית הַדָּשָׁן.

ג. שְׁלוֹשָׁה מְקוֹמוֹת לְשָׂרְפָה אֶחָד, בַּתּוֹךְ הָעֶזְרָה; וְכוּ שׁוֹרְפִין פְּסוּלֵי הַמִּקְדָּשִׁין, וְאֻמּוֹרֵי קִדָּשִׁים קָלִים שֶׁנִּפְסְלוּ, וּפְרִים וְשִׁעִירִים שֶׁלֹּחֲטָאוֹת הַנִּשְׂרָפוֹת אִם אֶרֶע בָּהֶם פְּסוּל, בֵּין לִפְנֵי זְרִיקָה בֵּין לְאַחֵר זְרִיקָה כְּגוֹן שֶׁנִּטְמָאוּ, אוֹ שֶׁיִּצְאוּ חוּץ לָעֶזְרָה עַד שֶׁלֹּא הִגִּיעַ זְמַנָּה לְצֵאתָהּ, אוֹ שֶׁלֵּן הַבָּשָׂר, אוֹ לָנוּ הָאֻמּוֹרִין שְׁלֵהֶן.

ד. וְהַמְּקוֹם הַשְּׁנִי בְּהַר הַבַּיִת, וְשְׁמוֹ בִּירָה; וְכוּ שׁוֹרְפִין חֲטָאוֹת הַנִּשְׂרָפוֹת אִם אֶרֶע בָּהֶן פְּסוּל, אַחֵר שֶׁיִּצְאוּ מִן הָעֶזְרָה.

ה. וְהַמְּקוֹם הַשְּׁלִישִׁי חוּץ לִירוּשָׁלַיִם, וְהוּא הַנִּקְרָא בֵּית הַדָּשָׁן; וְשֵׁם שׁוֹרְפִין חֲטָאוֹת הַנִּשְׂרָפוֹת, בְּזִמָּן שֶׁהֵן נִשְׂרָפוֹת כְּמִצּוֹתָן. וְשָׂרְפָת כָּל הַנִּשְׂרָפִין כְּשֶׁרָה בָּזָר, וּבִלְיָלָהּ. וְכָל הַנִּשְׂרָפִין חוּץ לָעֶזְרָה כָּל הָעֲצִים כְּשֶׁרִין לְשָׂרִיפָתָן, אִפְּלוּ בְּקֶשׁ וּבִגְבֻכָּה: שֶׁנֶּאֱמָר "עַל-עֲצִים, בְּאֵשׁ" (ויקרא ד, יב), אֵשׁ מִכָּל מְקוֹם; וְלָמָּה נֶאֱמָר עֲצִים, לְהוֹצִיא אֶת הַסִּיד וְאֶת הָרֶמֶץ.

ו. חֲטָאת הָעוֹף כִּיצַד הֵיטָה נַעֲשִׂית: מוֹלֵק אוֹתָהּ בִּקְרֵן דְּרוֹמִית מִמַּעֲרֵבִית, כְּמוֹ שְׂבָאֲרָנוּ; וְיוֹרֵד בְּצִפְרָנוּ עַד שֶׁיַּחֲתֹךְ הַסִּימָנִין, אוֹ רְבוֹ שְׁלֹאֶחֶד מֵהֶן. וְאִינוּ מִבְּדִיל הָרֹאשׁ מִן הַגּוֹף; וְאִם הַבְּדִיל פָּסַל וְלֹאֶקָה, שֶׁנֶּאֱמָר "וּמֹלֵק אֶת-רֹאשׁוֹ מִמּוֹל עֶרְפוֹ, וְלֹא יִבְדִּיל" (ויקרא ה, ח).

ז. וּמִזֶּה מִדָּמָה עַל קִיר הַמִּזְבֵּחַ, לְמִטָּה מֵאֲמָצְעוֹ; וְשִׁירֵי הַדֵּם מִתְּמָצִים עַל הַיִּסּוּד, שֶׁנֶּאֱמָר "וְהַנִּשְׂאָר בַּדֵּם, יִמָּצֵה אֶל-יִסּוּד הַמִּזְבֵּחַ" (ויקרא ה, ט); מִכָּלֵל שֶׁהַנִּתְּיָנָה עַל קִיר, שֶׁהַשִּׁירִין שֶׁלּוֹ מִתְּמָצִין אֶל הַיִּסּוּד; וְזֶה הוּא קִיר הַתַּחְתּוֹן. וּמִצּוֹי דֵם חֲטָאת הָעוֹף, מַעֲכָב. וְאִין לַמִּזְבֵּחַ כְּהָ, אֵלֹא דָמָה; וְהַשָּׂאֵר נֹאכָל לְזִכְרֵי כְּהֵנָה, כְּבָשָׂר חֲטָאת הַכְּהֵמָה.

ח. כִּיצַד אוֹחֵז חֲטָאת הָעוֹף בְּשַׁעַת מְלִיקָה: אוֹחֵז שְׁתֵּי רִגְלֶיהָ בֵּין שְׁתֵּי אֶצְבָּעוֹתָיו, וְשְׁנֵי גִפְיָהּ בֵּין שְׁתֵּי אֶצְבָּעוֹתָיו; וּמוֹתֵחַ צוֹאֲרָה אֶל רֶחֶב שְׁתֵּי אֶצְבָּעוֹתָיו, וּמוֹלֵק. וְזוֹ מַעֲבֻדוֹת קָשׁוֹת שֶׁבְּמִקְדָּשׁ. וְאִם שָׁנָה, וְאִחֵז מִכָּל מְקוֹם כְּשֶׁרָה. וְכָל מְקוֹם מִן הַמִּזְבֵּחַ, כָּשֵׁר לְמִלְּיקָתָהּ וּבִלְבָד שֶׁיִּזְהַ דָּמָה, לְמִטָּה מֵאֲמָצְעַת הַמִּזְבֵּחַ; וְאִם הִזָּה בְּכָל מְקוֹם, כְּשֶׁרָה וְהוּא שִׁיתֵּן לְמִטָּה, מַעֲט מִדֵּם הַנֶּפֶשׁ.

ט. שְׁלוֹשָׁה דְּבָרִים הֵיטָה קֶרֶן דְּרוֹמִית מִמַּעֲרֵבִית מְשַׁמֶּשֶׁת לְמַעֲלָה, וְשְׁלוֹשָׁה לְמִטָּה: מִלְּמִטָּה חֲטָאת הָעוֹף, וְהַגִּשֵּׁת הַמִּנְחוֹת, וְשִׁירֵי

הָדָם שֶׁלְעוֹלוֹת וְחַטָּאוֹת הַנֶּאֱכָלוֹת וְאַשְׁמוֹת וְשִׁלְמִים שְׁשׁוּפְכִין עָלֶיהָ.

י. וְהַשְׁלוּשָׁה שֶׁמִּלְמַעְלָה נֶסוּךְ הַמִּים שֶׁמִּנְסְכִין בַּחֵג, וְנֶסוּךְ הַיֵּין שֶׁלְנִסְכִים, וְעוֹלֹת הָעוֹף: בְּזֶמֶן שֶׁהִיא רַבָּה וְאֵין קָרֵן דְּרוּמִית מְזַרְחִית מְכִילָה אוֹתָהּ נִפְנִין לְקָרֵן דְּרוּמִית מְעַרְבִית, וְעוֹשִׂין אוֹתָהּ שָׁם.

יא. כָּל הָעוֹלִין לַמִּזְבֵּחַ עוֹלִין דֶּרֶךְ יָמִין, וּמְקִיפִין, וְיורֵדִין דֶּרֶךְ שְׂמָאל: חוּץ מִן הָעוֹלָה לְאַחַד מִשְׁלוּשָׁה דְּבָרִים אֵלוֹ שֶׁלְמַעְלָה בְּקָרֵן זוֹ, שֶׁהֵן עוֹלִין וְנִפְנִין עַל הַשְׂמָאל לְקָרֵן, וְעוֹשִׂין מִלֹּאכְתָּן, וְחוֹזְרִין לָעֶקֶב.

יב. וּמִפְּנֵי מָה נִפְנִין לְשְׂמָאל: כִּדִּי שִׁיפְּגְעוּ בְּקָרֵן מְעַרְבִית דְּרוּמִית תַּחֲלָה; שָׂאֵם נִפְנִין עַל יָמִין, וּמְקִיפִין אֶת כָּל הַמִּזְבֵּחַ עַד שִׁיגִיעוּ לְקָרֵן דְּרוּמִית מְעַרְבִית שְׂמָא יִתְעַשֵּׂן הַמִּים וְהַיֵּין, אוֹ שְׂמָא יָמוֹת הָעוֹף בַּעֲשֵׂן הַמִּזְבֵּחַ.

יג. לְפִיכֶךְ הַמִּנְסֶךְ מִים אוֹ יֵין כִּשֶׁהוּא מְקִיף אֶת הַמִּזְבֵּחַ, לֹא יִהְיֶה בִידּוֹ כָּלוּם; וּמִתַּחֲלִיל וּמְקִיף מְקָרֵן דְּרוּמִית מְזַרְחִית לַמְזַרְחִית צְפוֹנִית, לְצְפוֹנִית מְעַרְבִית, לְמְעַרְבִית דְּרוּמִית, וְלֹא יִהְיֶה בִידּוֹ כָּלוּם. וְכִשְׂמָגִיעַ לְמְעַרְבִית דְּרוּמִית, נוֹתֵנִין לוֹ הַמִּים אוֹ הַיֵּין בִידּוֹ, וּמִנְסֶךְ שָׁם; וְאִם לֹא הִקִּיף עוֹלָה וּפּוֹנֶה עַל שְׂמָאלוֹ, וְעוֹשֶׂה מִלֹּאכְתּוֹ וְיורֵד.

הַלְבוֹת מַעֲשֵׂה הַקֶּרְבָּנוֹת פֶּרֶק ח

א. חֹמֶר בַּחֲטָאת הַבְּהֵמָה, מִשָּׂאֵר קֳדָשֵׁי קֳדָשִׁים: שְׁדֵם חֲטָאת הַבְּהֵמָה שֶׁנִּתְּזוּ מִן הַכְּלִי שֶׁקִּבֵּל בּוֹ הָדָם קֳדָם הַזֵּיחַ, עַל הַבֶּגֶד טְעוֹן כָּבוֹס בַּמִּים בַּעֲזָרָה, שֶׁנֶּאֱמַר "וְאֲשֶׁר יִזֶּה מִדָּמָה, עַל-הַבֶּגֶד אֲשֶׁר יִזֶּה עָלֶיהָ, תִּכְבֹּס בְּמָקוֹם קֳדָשׁ" (ויקרא ו, כ).

ב. אֶחָד הַבֶּגֶד, וְאֶחָד הַשֶּׁק, וְאֶחָד הָעוֹר הָרֹךְ טְעוֹנִין כָּבוֹס; אָבֵל הָעוֹר הַקָּשָׁה הָרִי הוּא כַּעַץ, וְגוֹרֵד הָדָם מֵעָלָיו. וְאֶחָד דָּם חֲטָאת הַנֶּאֱכָלֹת, אוֹ דָם חֲטָאת הַנִּשְׂרֶפֶת; אָבֵל לֹא דָם חֲטָאת הָעוֹף, שֶׁנֶּאֱמַר "תִּשְׁחַט הַחֲטָאת" (ויקרא ו, יח) בְּנִשְׁחָטֹת הַכְּתוּב מְדַבֵּר, לֹא בְנִמְלָקֹת.

ג. חֲטָאת שֶׁנִּפְסְלָה, אֵין דָּמָה טְעוֹן כָּבוֹס, בֵּין שֶׁהִיתָה לָהּ שְׁעֵת הַכֶּשֶׁר, בֵּין שֶׁלֹּא הִיתָה לָהּ שְׁעֵת הַכֶּשֶׁר. אֵיזוֹ הִיא שֶׁהִיתָה לָהּ שְׁעֵת הַכֶּשֶׁר שֶׁלָּנָה, וְשֶׁנִּטְמָאת, וְשִׁיַּצְאת חוּץ לַעֲזָרָה; וְאֵיזוֹ הִיא שֶׁלֹּא הִיתָה לָהּ שְׁעֵת הַכֶּשֶׁר שֶׁנִּפְסְלָה בְּשַׁחֲיטָה, אוֹ בְּזִרְיקַת דָּמָה.

ד. אֵין טְעוֹן כָּבוֹס, אֲלֹא מְקוֹם הָדָם בְּלֶבֶד: וְהוּא שִׁיחֶיהָ עַל כְּלִי שֶׁרָאוּי לְקַבֵּל טִמְאָה, וְרָאוּי לְכָבוֹס. אָבֵל אִם נִתְּזוּ עַל כְּלִי עֵץ, אוֹ כְּלִי מִתְּכּוֹת אֵינּוּ טְעוֹן כָּבוֹס, לְפִי שֶׁאֵינֶן רָאוּיִן לְכָבוֹס: אֲלֹא גוֹרֵדֵן בְּלֶבֶד. נִתְּזוּ עַל עוֹר הַדָּג אֵינּוּ טְעוֹן כָּבוֹס, לְפִי שֶׁאֵינּוּ רָאוּי לְקַבֵּל טִמְאָה.

ה. אָבֵל אִם נִתְּזוּ עַל עוֹר בְּהֵמָה עַד שֶׁלֹּא הִפְשֵׁט, אֵינּוּ טְעוֹן כָּבוֹס; אַחֵר שֶׁהִפְשֵׁט, טְעוֹן כָּבוֹס שֶׁאֵף עַל פִּי שֶׁאֵינּוּ עָתָה מְקַבֵּל טִמְאָה, הָרִי הוּא רָאוּי לְקַבֵּל טִמְאָה לְאַחֵר שִׁיתַּעֲבַד.

ו. נתנו מן הצואר על הבגד, או מעל קרן המזבח, או שנשפך הדם על הרצפה, ואספו ונתנו ממנו על הבגד אינו טעון כבוס, שנאמר "ואשר יזה מדמה" (ויקרא ו, כ): לא אמרתי אלא בדם שנתקבל בכלי שרת, וראוי להזיה, ויש בו כדי הזיה.

ז. נתן ארבע המתנות, ואחר כך נתנו מן הכוס על הבגד משירי הדם אינו טעון כבוס, ואף על פי שעדין לא זרק השירים על היסוד; וכן בחטאות הנשרפות. נתנו מאצבעו אחר שיצאת הזיה מידו אינו טעון כבוס, ששירי הדם שבאצבע פסולין להזיה.

ח. נתנו מן הבגד לבגד שני, אין הבגד השני טעון כבוס; נתנו על בגד טמא, אינו טעון כבוס. נתנו דם החטאת על הבגד, ונתנו על דם החטאת דם חלין טעון כבוס; אבל אם נתנו דם החלין תחלה, ונתנו עליו דם החטאת אינו טעון כבוס, שהרי לא נבלע בו.

ט. כשמכבסין את מקום הדם, מכבסין אותו במים יפה יפה, עד שלא ישאר לו רשם; וכל שבעת הסמנין שמעבירין על הכתם, מעבירין על דם חטאת חוץ ממי רגלים, שאין מכניסין מי רגלים למקדש.

י. כלי חרס שנתבשלה בו החטאת הנאכלת, טעון שבירה בעזרה, וכלי מתכות שנתבשלה בו, טעון מריקה ושטיפה במים בעזרה שנאמר "וכלי-חרש אשר תבשל-בו, ישבר" (ויקרא ו, כא). ואף על פי שלא נאמר כאן במקום קדוש, הרי דינן כדין הכבוס: מה כבוס הבגד, בקדש אף שבירת כלי חרס ושטיפת כלי מתכות ומריקתו, בקדש. ואחד כלי שבשל בו, או כלי שערה לתוכו רותח.

יא. מריקה בחמין, ושטיפה בצונן; במים לא ביין, ולא במזג, ולא בשאר משקין. והמריקה והשטיפה, כמריקת הכוס ושטיפתו. והשפוד והאספלה מגעילין במים חמין על גבי האש, ואחר כך מדיחן.

יב. במה דברים אמורים, שבשל בהן אחר שנזרק דמה כהלכתו; אבל אם בשל קדם זריקה, או שבשל בשר חטאת הנשרפת אינו טעון מריקה ושטיפה. בשל במקצת הפלי, פלו טעון מריקה ושטיפה. צלה הבשר בתנור של חרס יש בדבר ספק אם ישבר, הואיל ונתבשלה בו, או לא ישבר, הואיל ולא נגעה בו.

יג. ולא בחטאת בלבד אלא כל הכלים שמשמשיהן בהן בקדשים על ידי חמין, בין קדשי קדשים בין קדשים קלים, טעונין מריקה ושטיפה, עקב אכילה. וכן השפוד והאספלה מגעילין, עקב אכילה. ואינו מניחן עד זמן אכילה שניה; אלא כשישלים לאכל, יגעיל השפוד והאספלה, וימרק וישטף הפלי בין כלי מתכות, בין כלי חרס: חוץ מן החטאת, שהוא שובר בה כלי חרס.

יד. ומבשל, ושונה, ומשילש מיד בין בכלי מתכות בין בכלי חרס, וממרק ושוטף עד סוף אכילה. כלי גללים, כלי אבנים, וכלי אדמה אינן טעונין מריקה ושטיפה, אפלו בחטאת, אלא הדחה בלבד.

טו. נאמר בחטאת "כל אשר-יגע בבשרה, יקדש" (ויקרא ו, כ),

להיות כמוה: אם פסולה היא, הנוגע בה פסול; ואם פשרה היא, הנוגע בה יאכל כמוה ובקדשתה. במה דברים אמורים, בשנבלעה בו; אבל נגיעה בלא הבלעה, אינה מקדשת. ואחד חטאת, ואחד שאר קדשים בין קלים בין חמורים, שנאמר "זאת התורה, לעלה למנחה . . ." (ויקרא ז, לז). נגע בשרה ברקיק, ונבלע במקצתו לא נתקדש כלו, אלא חותך מקום הבלע.

זו. כלי שבשל בו קדשים וחלין, או קדשי קדשים וקדשים קלים אם יש בהן בנותן טעם הרי הכל נאכל כחמור שבהן, וטעון הכלי מריקה ושטיפה; והכל כחמור שבהן לכל דבר. ואם לא נתן טעם זה בזה אין הקלים נאכלין כחמורים, ואינן כמותן לכל דבר, אלא הכלי טעון מריקה ושטיפה.

יז. בגד שנתז עליו דם החטאת, ויצא חוץ לעזרה מחזירו לעזרה, ומכבסו שם. נטמא חוץ לעזרה, כיצד יעשה: קורעו כדי שיטהר, ומכניסו ומכבסו בפנים; וצריך להניח בו שלם כדי מעפרת לפי שנאמר "בגד" (ויקרא ו, כ), צריך לכבס בגד. ואף על פי שהוא טמא מדבריהם, מפני כדי המעפרת שנשארה בו כיון שנקרע רבו, טהר מן התורה ומתר להכניסו למקדש לכבס הדם.

יח. מעיל שנתז עליו דם חטאת, ויצא ונטמא בחוץ, כיצד הוא עושה, והרי הקורע אותו לוקה כמו שבארנו: מכניסו פחות משלוש אצבעות, ומכבסו בפנים; ואחר שיתכבס כל הדם מעט מעט, מטבילין אותו בחוץ.

יט. כלי חרס שבשל בו החטאת, ויצא מכניסו, ושוברו בפנים. נטמא בחוץ נוקבו בכדי שרש קטן, כדי שיטהר, ומכניסו, ושוברו בפנים; ואם נקבו נקב גדול מזה, אינו שוברו בפנים שהרי אינו כלי, ואין שוברין בפנים אלא כלים.

כ. וכן כלי מתכות שבשלה בו, ויצא חוץ לעזרה מכניסו, ומורקו ושוטפו בפנים; נטמא כשיצא פוחתו עד שיטהר, ומכניסו, וחוזר בפנים ומרדדו עד שישתם הפחת, ויחזור כתבנית הכלים; ואחר כך מורקו ושוטפו בעזרה שנאמר "ואם בכלי נחשת . . ." (ויקרא ו, כא), אין מורקין בפנים אלא כלים.

הלכות מעשה הקרבנות פרק ט

א. מצות עשה לעשות כל האשמות, כמצותן האמורה בתורה. וכיצד מעשה האשמות: בין אשם ודאי בין אשם תלוי, שוחט וזורק הדם כמו שבארנו. ומפשיט, ומוציא האמורין, ומולחן, וזורקן על גבי האשם; ואם רצה להוליכן בכלי, מוליך. ושאר בשרם נאכל לזכרי בהנה בעזרה, כחטאת.

ב. אשם מצרע יש בקבלת דמו שנוי, כמו שיתבאר בהלכות מחסרי פפרה; ואף על פי כן שאר מעשיו וזריקת דמו על המזבח ואכילתו, כשאר האשמות לכל דבר.

ג. עשית כל השלמים כמצותן, מצות עשה; והן ארבעה מינין האחד שלצבור, והשלושה שלמי יחיד. וכיצד מעשה שלמי צבור: שוחט וזורק הדם כמו שבארנו; ומפשיט, ומוציא

הַאֲמֹרִינִי, וּמֹלֶחֶן, וּמִקְטִירֵן. וְהַשָּׂאֵר נֶאֱכָל לְזִכְרִי כִּהְנֶה בַּעֲזָרָה
כַּחֲטָאת וְכֹאשֶׁם, מִפְּנֵי שֶׁהֵן קִדְּשֵׁי קִדְּשִׁים כִּמוֹ שֶׁבִּאֲרָנוּ.

ד. שְׁלָמִי יָחִיד, שְׁלוּשָׁה מִיָּנִין: הָאֶחָד הוּא הַבָּא שְׁלָמִים בְּלֹא
לֶחֶם, כְּגֹוֶן שְׁלָמִי חֲגִיגָה וְשִׁמְחָה; וְזֶה הוּא הַנִּקְרָא שְׁלָמִים.
וְהַשְּׁנַי שְׁלָמִים הַבָּאִים עִם הַלֶּחֶם, בְּנֶדֶר אוֹ נִדְבָה; וְזֶה הוּא
הַנִּקְרָא תּוֹדָה, וְאוֹתוֹ הַלֶּחֶם נִקְרָא לֶחֶם תּוֹדָה. וְהַמִּין הַשְּׁלִישִׁי
שְׁלָמִים שֶׁמִּקְרִיב הַנָּזִיר בַּיּוֹם מְלֹאת, וְהֵם בָּאִים עִם לֶחֶם; וְזֶה
הוּא הַנִּקְרָא אֵיל נָזִיר.

ה. וְכִיצַד מַעֲשֶׂה שְׁלִשְׁתָּן: שׁוֹחֵט וְזֹרֵק הַדָּם כִּמוֹ שֶׁבִּאֲרָנוּ;
וּמִפְּשִׁיט, וּמוֹצִיא הָאֲמֹרִינִי, וְאַחֵר כֶּךָ מְנַתֵּחַ אֶת הַבָּשָׂר. וּמִפְּרִישׁ
הַחֲזֵה וְשׁוֹק הַיָּמִין, וְנוֹתֵן הָאֲמֹרִינִי עִם הַחֲזֵה וְהַשׁוֹק עַל יְדֵי
הַבְּעָלִים, וְכוֹהֵן מְנִיחַ יָדוֹ תַּחַת יְדֵי הַבְּעָלִים, וּמְנִיף הַכֹּל לִפְנֵי
ה' בַּמִּזְבֵּחַ. וְכֵן כָּל הַטְּעוֹן תְּנוּפָה, בַּמִּזְבֵּחַ מְנִיפִין אוֹתוֹ. וְכִיצַד
הוּא מְנִיף מֹלִיךְ וּמַבִּיא, מַעֲלָה וּמוֹרִיד.

ו. וְאִם הָיָה הַקֶּרֶבֶן תּוֹדָה לֹקַח מִן הַלֶּחֶם הַבָּא עִמָּה אֶחָד
מַעֲשֶׂרָה, וּמְנִיחוֹ עִם הַחֲזֵה וְהַשׁוֹק וְהָאֲמֹרִינִי, וּמְנִיף הַכֹּל עַל
יְדֵי הַבְּעָלִים כִּמוֹ שֶׁבִּאֲרָנוּ.

ז. וְכִיצַד מְנִיחִין עַל יְדֵי הַבְּעָלִים: נוֹתֵן אֶת הַחֲלָבִים עַל יְדֵי
הַבְּעָלִים, וְחֲזֵה וְשׁוֹק לְמַעֲלָה, וְשְׁתֵּי הַכְּלִיֹּת וְיוֹתֶרֶת הַכֶּבֶד
לְמַעֲלָה מֵהֶם; וְאִם יֵשׁ שֵׁם לֶחֶם, מְנִיחַ הַלֶּחֶם לְמַעֲלָה. וּמְנִיף
הַכֹּל.

ח. הָיָה הַקֶּרֶבֶן אֵיל נָזִיר מוֹצִיא הָאֲמֹרִינִי, וּמִפְּרִישׁ חֲזֵה וְשׁוֹק,
וּמִבְּשָׁל שָׂאֵר הָאֵיל בַּעֲזֶרֶת הַנָּשִׁים. וְלֹקַח הַכּוֹהֵן הַזֹּרֹעַ בְּשִׁלָּה
מִן הָאֵיל, עִם אֶחָד מַעֲשֶׂרָה מִן הַלֶּחֶם הַבָּא עִמּוֹ, עִם הַחֲזֵה
וְהַשׁוֹק וְהָאֲמֹרִינִי, וּמְנִיחַ הַכֹּל עַל יְדֵי הַנָּזִיר; וְהַכּוֹהֵן מְנִיחַ יָדָיו
תַּחַת יְדֵי הַבְּעָלִים, וּמְנִיף הַכֹּל כִּמוֹ שֶׁבִּאֲרָנוּ.

ט. אֵיזָה הוּא חֲזֵה כָּל הַרֹאֶה אֶת הַקֶּרֶקַע לְמַעֲלָה עַד הַצֹּאֵר,
לְמִטָּה עַד הַכָּרֶס; וְחוֹתֵךְ עִמָּה שְׁתֵּי צִלְעוֹת, אֶלְךָ וְאֶלְךָ. וְאֵיזָה
הוּא זֹרֹעַ מִן הַפֶּרֶק שְׁלֹאֲרַכְכָּה עַד הַכֶּף שְׁלִיד, שֶׁהֵם שְׁנֵי אֲבָרִים
מֵעֹרִין זֶה בָּזֶה. הַזֹּרֹעַ הָאֲמֹרָה, הִיא זֹרֹעַ שְׁלִימִין; וְכִנְגֻדָּה
בְּרָגֵל, הוּא הַשׁוֹק הָאֲמֹרָה בְּכָל מְקוֹם.

י. וְאַחֵר שֶׁמְנִיפִין, מֹלֶחֶן הָאֲמֹרִינִי, וּמִקְטִירֵן עַל גְּבֵי הַמִּזְבֵּחַ;
אֲבָל הַחֲזֵה וְהַשׁוֹק נֶאֱכָל לְכוֹהֲנִים, שֶׁנֶּאֱמַר "כִּי אֶת-חֲזֵה
הַתְּנוּפָה וְאֶת שׁוֹק הַתְּרוּמָה . . ." (ויקרא ז, לד); וְשָׂאֵר הַשְּׁלָמִים,
נֶאֱכָל לְבְּעָלִים. וְאִין הַכּוֹהֲנִים זֹכִינִן בַּחֲזֵה וְשׁוֹק, אֲלֹא לְאַחֵר
הַקֵּטֶר הָאֲמֹרִינִי.

יא. וְכֵן הַלֶּחֶם שֶׁמְנִיף בְּתוֹדָה וּבְאֵיל נָזִיר, וְהַזֹּרֹעַ הַבְּשָׁלָה
נֶאֱכָלִין לְכוֹהֲנִים; וְשָׂאֵר הַלֶּחֶם עִם שָׂאֵר הַבָּשָׂר, נֶאֱכָל לְבְּעָלִים.
וְהַלֶּחֶם שֶׁמְנִיף עִם הַחֲזֵה וְהַשׁוֹק, הֵם הַנִּקְרָאִין מוֹרֶם מִתּוֹדָה;
וְהַזֹּרֹעַ בְּשִׁלָּה עִם הַחֲזֵה וְהַשׁוֹק עִם הַלֶּחֶם שֶׁמְנִיף, הֵם הַנִּקְרָאִין
מוֹרֶם מֵאֵיל נָזִיר.

יב. הַלֶּחֶם הַמוֹרֶם מִן הַתּוֹדָה, סֶפֶק תְּרוּמָה הוּא; לְפִיכָךְ אִין
חִיבִין עָלָיו מִיתָה וְחִמּוּשׁ כְּתֻרֹמָה, וְאִינוּ מְדַמְעֵי כְּתֻרֹמָה. הָיָה
בַּעַל הַתּוֹדָה כּוֹהֵן הָרִי שָׂאֵר הַלֶּחֶם נֶאֱכָל לְבְּעָלִים, כְּתוּדַת
יִשְׂרָאֵל, שְׂאִין הַלֶּחֶם הַבָּא עִם הַתּוֹדָה אוֹ עִם אֵיל נָזִיר, קָרוֹי
מִנְחָה.

יג. שנים שהביאו שלמים בשתפפות, האחד מניף ברשות חברו; אפלו הם מאה, אחד מניף על ידי כלן: מה שאין כן בסמיכה. היתה אשה בעלת הקרבן אינה מניפה, אבל הכוהן מניף, שקרבנה טעון תנופה, והיא פסולה לתנופה. ולעולם אין אשה מניפה אלא הסוטה והנזירה בלבד, כמו שבארנו; ותנופה קודמת להגשה, בכל מקום.

יד. כיצד הוא הלחם שמביא עם התודה: לוקח עשרים עשרון סלת, ועושה מהם עשרה עשרונים חמץ ועשרה מצה; העשרה שלחמץ, עושה אותם עשר חלות. וכיצד מחמץ: מביא שאור כדי חמוץ, ונותנו לתוך המדה, וממלא את המדה. אף על פי שסופה להיות חסרה או יתרה, מפני השאור, שפעמים יהיה עבה וקשה, ופעמים רך אין משגיחין אלא על מדתה עתה, והרי הוא מודד עשרון עשרון שלמים.

טו. והעשרה עשרונים שלמצה עושה מהן שלושים חלות שוות, עשר חלות מכל מין: עשר חלות מאפה תנור, ועשר חלות רקיקין, ועשר חלות מרבכת. וכיצד היא המרבכת חולט אותה ברותחין, ואופה אותה מעט, ואחר כך קולה אותה בשמן על הלפס וכיוצא בו, בדרך שקולין הספגנין; ומרבין בשמנה. וזה הוא הרבוב האמור בכל מקום.

טז. ובכמה שמן הוא עושה השלושים חלות, בחצי לוג שמן; ושעור זה, הלכה למשה מסיני. רביעית ממנו לרבוכה, ושמינית לחלות, ושמינית לרקיקין. החלות, לותת הסלת שלהן בשמינית שלשמן; ואחר כך לש, ואופה אותן. והרקיקין, מושחן בשמינית שלהן אחר אפיתן.

יז. והכוהן לוקח מן הכל ארבע חלות אחת מכל מין, שנאמר "אחד מכל-קרבן" (ויקרא ז, יד). ולחמי תודה שאפה אותן ארבע חלות, יצא לא נאמר ארבעים אלא למצוה. והוא שיפריש החלה שלהן, אחת מכל קרבן כשהן בצק שאין מפרישין פרוסה: שנאמר "אחד מכל-קרבן", שלא יטל פרס.

יח. וכיצד הוא הלחם הבא עם איל נזיר: לוקח ששה עשרונות ושני שלישי עשרון, ועושה מהן עשרים חלות שוות; וכלן מצה עשרה רקיקין משוחין בשמן, ועשר חלות לותת הסלת שלהן בשמן. והכל מאפה תנור. ושמן שלהן רביעית; ושעור זה, הלכה למשה מסיני. והכוהן לוקח מהן שתי חלות, אחת מכל מין.

יט. שני מיני לחם שבנזיר, וארבעה מיני לחם שבתודה מעפבין זה את זה. ומעשה הלחם שלשניהן, חוץ לעזרה.

כ. כיצד מעשה הבכור והמעשר והפסח: אחר שזרק דמן כמו שבארנו, מפשיט, ומוציא האמורין, ומולחן, ומקטירן. ושאר בשר הבכור, נאכל לכוהנים; ושאר בשר המעשר, נאכל לבעליו. והפסח נאכל למנוייו כהלכותיו, כמו שיתבאר בהלכות הפסח.